V ogólnopolska konferencja naukowa Komitetu Badań nad Migracjami

Polskiej Akademii Nauk

Poznań 2016

Szanowni Państwo,

Komitet Badań nad Migracjami Polskiej Akademii Nauk oraz Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Centrum Badań Migracyjnych UAM i Instytut Zachodni w Poznaniu organizują V ogólnopolską konferencję naukową pt. **Europa w obliczu wielkich migracji. Nowe wyzwania społeczne, kulturowe i polityczne**, która odbędzie się w dniach 26-28 września 2016 roku w Poznaniu.

Migracje są nieodłączną cechą kondycji ludzkiej. Współcześnie zjawisko to miało różne formy, natężenie i postaci w zależności od miejsca, powodów i kontekstu, w którym się rozgrywało. W 2015 dawno niespotykane rzesze uciekinierów, często ofiar wojen, głównie z krajów Bliskiego Wschodu napłynęły do Europy. Nie dziwi więc, że temat uchodźców i emigrantów zdominował właściwie europejską politykę i opinię publiczną. W różnych częściach kontynentu kwestie uchodźców przedstawiają się odmiennie – nie tylko jeśli chodzi o liczby, skalę i przebieg, lecz także reakcje społeczeństw. Ujawniają one historycznie i kulturowo ukształtowane postawy wobec odmienności, tolerancję bądź nietolerancję w odniesieniu do przybyszy, których traktuje się albo jako niechcianych obcych, albo gości, którzy powinni się stać współobywatelami. Jednocześnie należy tę "ledwie" kilkusettysięczną falę uchodźców widzieć w perspektywie o wiele liczniejszych imigracji zarówno z krajów spoza Unii Europejskiej, jak i wewnątrz wspólnoty. To idące w miliony grupy przemieszczających się ludzi. Ukazanie tych często skorelowanych procesów, ich charakteru i skutków demograficznych, społecznych, kulturowych i politycznych, to przedmiot obrad konferencji, mającej na celu zarówno opis i analizę zjawisk, jak i wypracowanie zaleceń dla prowadzenia rozważnej i otwartej polityki migracyjnej oraz integracyjnej.

W trakcie konferencji odbędzie się siedem otwartych sesji tematycznych, do uczestnictwa w których zachęcamy badaczy zjawisk migracyjnych:

Sesja tematyczna nr 1: **„Funkcjonowanie sieci i pól powiązań transnarodowych”**
(organizator: prof. Krystyna Slany, k.slany@iphils.uj.edu.pl)

W socjologii od końca lat 80 XX wieku (Faist 2000, Glick Schiller 2003) podkreśla się silnie rolę i znaczenie różnorodnych przepływów transnarodowych tj. ludzi, idei, przedmiotów i kapitału ponad granicami terytorialnych jednostek państwowych. Przestrzeń transnarodowa staje się ważną kategorią analityczną, a „transnarodowa rzeczywistość sama

w sobie jest „pomysłem na życie" (Krzyżowski 2009). W przestrzeni tej tworzą się nowe normy, wartości, praktyki i organizacja codziennego życia związanego z pracą, rodziną, sposobem życia. Współczesne ułatwienia migracji, jak: szybkie i łatwe przemieszczenie się, proliferacja technologii i transportu, przepływ pieniędzy i informacji, sprzyjają podtrzymywaniu różnych i złożonych więzi ponad granicami. Transnarodowe sieci powiązań ujmowane są jako społeczne pola, w których należy badać różnorodne praktyki, działania, zobowiązania między krajami uwikłanymi w migracje na poziomie indywidualnym, mikrostrukturalnym, mezzostrukturalnym, makrospołecznym. W proponowanej sesji pragniemy analizować te tematy, które przyczynią się do głębszego poznania i zrozumienia sieci i pól transnarodowych. Zatem proponujemy takie m.in. tematy jak: 1/ transnarodowe cyrkulacje zasobów materialnych i niematerialnych, 2/ transnarodowa organizacja życia rodzinnego, praktyk rodzinnych, cyrkulacja „kapitału migracyjnego" , 3) strategie adaptacyjne, identyfikacje, możliwości/kompetencje negocjowania pomiędzy różnorodnymi kontekstami społeczno-kulturowymi, instytucjonalnymi, prawnymi w transnarodowych polach, 3/ aktorzy transnarodowych przestrzeni z perspektywy biegu życia (np. wyjazdy/powroty) - konstrukcja i dekonstrukcja powiązań, 4/ agenci zmian społecznych i rozwoju lokalnego w transnarodowych przestrzeniach, 5/ intersekcjonalne podejście w badaniu pól powiazań transnarodowych (klasa społeczna, płeć, etniczność, religia).

Sesja tematyczna nr 2: **„Ekonomiczny wymiar migracji: perspektywa migrantów i uchodźców oraz krajów przyjmujących i wysyłających"**
(organizator: dr Agata Górny, agata@gorny.edu.pl)

Wymiar ekonomiczny to jeden z kluczowych wymiarów określających zarówno przyczyny jak i konsekwencje migracji międzynarodowych. Nie bez przyczyny pojawiają się często głosy, że w dyskusjach na temat napływu uchodźców do Europy nie można pomijać czynników ekonomicznych. Rozróżnienie na migrantów ekonomicznych i uchodźców to jedno z trudniejszych wyzwań w zarządzaniu tym procesem w Europie. W kontekście napływu do Polski ważna jest również dyskusja na temat imigracji zarobkowej z Ukrainy, której wzrost w ostatnich dwóch latach łączony jest z rosyjsko-ukraińskim konfliktem zbrojnym, a zatem posiada cechy ruchów uchodźczych. Do wzięcia udziału w sesji zapraszamy badaczy zajmujących się analizą ekonomicznych aspektów migracji: determinant migracji, integracji ekonomicznej migrantów, przekazów pieniężnych migrantów oraz skutków ekonomicznych dla krajów przyjmujących i wysyłających. Szczególnie zależy nam na prezentacjach uwzględniających czynniki ekonomiczne w napływie uchodźców do Europy. Jednocześnie referaty poświęcone migrantom w pełni wpisują się w zakres tematyczny sesji i będą stanowić istotny materiał dla dyskusji na temat ekonomicznego wymiaru w migracjach międzynarodowych, zwłaszcza w kontekście ruchów uchodźczych do Europy

.

Sesja tematyczna nr 3: **„Polityki imigracyjne i integracyjne państw europejskich”** (organizatorzy: dr Michał Nowosielski oraz dr Joanna Dobrowolska-Polak, nowosielski@iz.poznan.pl ; joanna.polak@iz.poznan.pl)

Wraz z kolejnymi wyzwaniami XXI wieku, takimi jak zwiększone zagrożenie terrorystyczne oraz masowe migracje transkulturowe, intensyfikacji uległy debaty na temat pożądanej wizji społeczeństw oraz założeń polityk imigracyjnych, opartych na wielokulturowości lub na asymilacji do kultury przewodniej społeczeństwa przyjmującego. Konsekwencją tych dyskusji była dokonywana przez rządy państw analiza i redefinicja polityk imigracyjnych. Do uczestnictwa w panelu zapraszamy badaczy zainteresowanych aplikacyjnym stosowaniem teorii asymilacyjnych i wielokulturowości, a także analityków polityk migracyjnych państw europejskich. Pożądane są studia przypadków oraz analizy porównawcze dotyczące założeń polityk migracyjnych, ich implementacji oraz krótko- i długookresowych konsekwencji.

Sesja tematyczna nr 4: **”Percepcja przybyszy: uchodźca/migrant jako obcy a mowa nienawiści”** (organizator: dr Natalia Bloch, nbloch@amu.edu.pl)

W początkach zjawiska, które potem nazwano „kryzysem uchodźczym”, ludzie próbujący przedostać się do Europy byli ukazywani w przekazach medialnych jako szukające bezpiecznego schronienia ofiary wojny. Z czasem pojęcie uchodźcy coraz częściej było zastępowane terminem migrant, co miało sugerować ekonomiczne, a zatem niegodne, motywacje uciekinierów. Wkrótce potem pojawiły się argumenty o kulturowej odmienności i niezdolności czy wręcz niechęci do adaptacji do życia w Europie. Dokonał się zabieg retoryczny, który z uchodźcy/migranta uczynił zagrożenie – dla naszego bezpieczeństwa, gospodarki, kultury, tożsamości – co zwolniło nas z obowiązku współodczuwania. Pociągnęło to za sobą niespotykaną od dawna eskalację mowy nienawiści, nie tylko w „anonimowej” przestrzeni Internetu, ale też w otwartej debacie publicznej. W ramach panelu chcielibyśmy zebrać wystąpienia, których autorzy, analizując powyższe zjawiska, szukają odpowiedzi na następujące pytania: Jakie są główne mechanizmy konstruowania inności w dyskursie na temat uchodźców i migrantów? Jakie są wiodące tropy, narracje, metafory, które są w tym celu używane? Kto tworzy ten dyskurs? Jakie są źródła demonizowania przybyszy? Czemu retoryczna nienawiść skierowania przeciwko nim ma służyć? Co ona mówi o nas?

Sesja tematyczna nr 5: **„Między odrzuceniem a integracją”**
(organizatorzy: profesor Wojciech Dohnal oraz mgr Karolina Sydow, wdoh@amu.edu.pl ; karsyd@amu.edu.pl)

Wychodzimy z założenia, że pomimo narastającej krytyki, integracja pozostaje najbardziej optymalnym sposobem radzenia sobie z konsekwencjami masowych migracji. Będąc rodzajem kompromisu między zdyskredytowaną polityką asymilacyjną a odrzuceniem i marginalizacją, jako jedyna stwarza szansę na harmonijny udział imigrantów w życiu społeczeństwa przyjmującego przy poszanowaniu ich odrębności kulturowej. Tym samym jest warunkiem zachowania fundamentalnych wartości europejskiej demokracji. Nie dziwi zatem, że z racji swej aktualności i wieloaspektowości integracja stanowi wielkie wyzwanie polityczne i badawcze. W ramach sesji chcielibyśmy przyjrzeć się aktualnemu stanowi badań prezentujących perspektywę oddolną, ukazującą punkt widzenia samych imigrantów. Interesują nas różne czynniki i doświadczenia migrantów wpływające na proces szeroko rozumianej integracji, zarówno te sprzyjające, jak i utrudniające funkcjonowanie w nowym otoczeniu. Do udziału w sesji zapraszamy badaczy zajmujących się integracją cudzoziemców w Polsce oraz polskich emigrantów w krajach całego świata. Wszyscy oni starają się podołać warunkom, jakie stawiają przed nimi państwa przyjmujące, sprostać wymogom administracyjnym i ułożyć sobie życie w nowym miejscu zamieszkania.

Sesja tematyczna nr 6: **„Migrantologia zaangażowana”**
(organizatorzy: dr Łukasz Kaczmarek oraz mgr Agata Kochaniewicz, lukaszk@amu.edu.pl ; agata.kochaniewicz@inner.art.pl)

Migracje są zjawiskiem wpływającym zarówno na osoby podlegające przemieszczeniom, jak i społeczeństwa przyjmujące, funkcjonujące w ramach różnorodnych systemów prawnych tzw. państw narodowych. Pomimo formalnej akceptacji Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka przez państwa członkowskie ONZ, w praktyce przybysze podlegają różnemu traktowaniu przez społeczeństwa i prawo ze względu na miejsce pochodzenia, status społeczno-ekonomiczny i ocenę „swojskości” i „użyteczności” tych osób i grup. Ponadto, nierzadko spotykają się z trudnościami wywołanymi odmiennością kulturową czy nieznajomością języka. Migranci często należą do grup narażonych na nierówne traktowanie, czy wręcz otwartą niechęć i dyskryminację ze strony przedstawicieli społeczeństw przyjmujących. Do uczestnictwa w sesji zapraszamy osoby, które w swojej pracy towarzyszą migrantom w rozwiązywaniu problemów prawnych i społecznych spotykanych w nowych krajach pobytu. Pragniemy poddać dyskusji sposoby zbierania, interpretowania i wykorzystywania w tej praktyce danych, zwłaszcza w kontekście pozyskiwania, używania, zabezpieczania i prezentowania danych „wrażliwych”, czyli takich, których udostępnienie instytucjom państwa i środkom masowego przekazu może narazić osoby i grupy na pogorszenie ich sytuacji prawnej, społecznej i bytowej. Naszym celem jest również refleksja

nad sposobami pracy z migrantami i przedstawicielami społeczeństw przyjmujących oraz wykorzystywania doświadczeń i wiedzy w celu promowania równego traktowania, zwalczania krzywdzących stereotypów i zapewniania możliwie harmonijnej integracji społecznej. Zachęcamy też do krytycznych rozważań z perspektywy nauki zaangażowanej nad stosowalnością badań społecznych.

Sesja tematyczna nr 7: **„Współcześni migranci i ich wspólnoty"**
(organizator: prof. Dorota Praszałowicz, praszdo@uj.edu.pl)

Sesja służy przedstawieniu procesu zwanego przez badaczy *ethnic community building.* Jak wiadomo, imigranci zawsze budowali sieci powiazań, nadając im często postać instytucji, takich jak własna parafia, etniczna szkoła, czasopismo we własnym języku, różnorodne stowarzyszenia. Zadajemy pytanie o to, czy imigranci współcześnie potrzebują takiej wspólnoty. Jeśli nie, to interesujące jest, w jaki sposób rekompensują sobie dawne życie wspólnotowe. Jeśli jednak tworzą własny świat w nowym miejscu, to pytamy, w jaki sposób ewoluują w czasie imigracyjne działania wspólnotowe; na ile nowe strategie migracyjne oraz nowe formy komunikowania społecznego prowadzą do przekształceń dawnych wzorów działań wewnątrzgrupowych. Sesja stanowić będzie kontynuację debaty rozpoczętej podczas Zjazdu Socjologicznego (XVI Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Gdańsku, 14-17 września 2016 roku, sesja 75). Tym razem punktem wyjścia do dyskusji będzie analiza przypadku. Zapraszamy do zgłaszania referatów przedstawiających konkretne instytucje imigracyjne oraz inne formy życia wspólnotowego.

W pierwszym dniu konferencji odbędzie się otwarte zebranie plenarne Komitetu Badań nad Migracjami PAN, a ponadto planowane są także: warsztaty metodologiczne, sesja poświęcona migracjom do Ameryki (organizator: prof. Joanna Wojdon, joanna.wojdon@uni.wroc.pl) oraz zwiedzanie ekspozycji na temat polskich migrantów do obu Ameryk w minionych stuleciach.

W drugim dniu konferencji odbędzie się sesja plenarna z udziałem zaproszonych znawców problemu z kraju i zagranicy, która zostanie poświęcona „kryzysowi uchodźczemu" w Europie (organizator: prof. Michał Buchowski, mbuch@amu.edu.pl).

Organizatorzy przewidują możliwość spotkań grup problemowych *ad hoc*. Chęć organizacji takich sesji mogą zgłaszać członkowie KBnM PAN, najpóźniej w momencie zamknięcia naboru uczestników konferencji, czyli 30 czerwca 2016 roku. Ich treść powinna wiązać się z podejmowanymi przez członków KBnM PAN badaniami empirycznymi, projektami i grantami. Sesje *ad hoc* umożliwiają członkom KBnM PAN wykorzystanie audytorium corocznych konferencji do przedstawienia projektów i problemów badawczych, które są związane z przedmiotem zainteresowania badaczy migracji, ale nie korespondują z tematyką przedmiotowej konferencji. O zakwalifikowaniu na konferencję sesji *ad hoc*

decyduje komitet organizacyjny konferencji. Inicjator zaproponowanej sesji odpowiada za dobór uczestników, który realizuje według określonego przez siebie klucza. Wniosek zgłoszenia sesji *ad hoc* powinien zawierać następujące elementy:
1/ tytuł i krótki opis sesji
2/ uzasadnienie merytoryczne
3/wskazanie powiązań z celami KBnM PAN

Udział w konferencji

W celu uczestnictwa w konferencji należy kierować się następującymi wskazówkami:

- **Do 30. 06. 2016** – przesłanie karty zgłoszenia wraz z tytułem wystąpienia i krótkim abstraktem do organizatorów poszczególnych sesji tematycznych; w przypadku sesji *ad hoc* wnioski należy kierować na adres mailowy jschmidt@amu.edu.pl
- Do 15. 07. 2016 zostaną przesłane informacje zwrotne o akceptacji zgłoszonych tematów wystąpień
- Do 30.07.2016 – wniesienie opłaty konferencyjnej w formie przelewu na konto organizatora, którego numer zostanie podany w kolejnym komunikacie konferencyjnym

Opłata konferencyjna wynosi 350 PLN (dla doktorantów – 150 PLN). W ramach opłaty konferencyjnej zapewniamy posiłki, bufet kawowy oraz materiały konferencyjne. Opłata konferencyjna nie obejmuje kosztów podróży i noclegów.

Teksty wystąpień konferencyjnych, które otrzymają pozytywne recenzje, zostaną opublikowane w wysoko punktowanych czasopismach naukowych.

W imieniu Komitetu Organizacyjnego
prof. UAM dr hab. Jacek Schmidt

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Komitet Badań nad Migracjami Polskiej Akademii Nauk

PAN Polska Akademia Nauk

Instytut Zachodni

FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY

Konferencja naukowa Komitetu Badań nad Migracjami PAN
„Europa w obliczu wielkich migracji. Nowe wyzwania społeczne, kulturowe i polityczne”
Poznań, 26-28 września 2016 r.

Pani/Pan	IMIĘ …… NAZWISKO: ……
Tytuł / stopień naukowy	……
Dane kontaktowe	e/mail …… telefon ……
Reprezentowana instytucja	…….
Tytuł wystąpienia	……..
Dane do faktury VAT	…… …… ……
Adres na który należy wysłać fakturę	…… …… ……..
Abstrakt (min 1000, max 2000 znaków)	